

1 Εξαναγκασμένες ταλαντώσεις

1.1 Γενικά

Υπάρχει και εξωτερική περιοδική δύναμη (διεγέρτης) η οποία αντισταθμίζει τις απώλειες σε κάθε περίοδο άρα το πλάτος μένει σταθερό.

Το πλάτος εξαρτάται: - από την συχνότητα ω_δ του διεγέρτη (καμπύλη συντονισμού)
- από την σταθερά b της απόσβεσης - από την ιδιοσυχνότητα ω_0

Η συχνότητα ταλάντωσης είναι πάντα η συχνότητα του διεγέρτη:

$$\omega_\tau = \omega_\delta$$

Το πλάτος μεγιστοποιείται κοντά στην ιδιοσυχνότητα του συστήματος (συντονισμός). Εκεί έχουμε καλύτερη απορρόφηση της προσφερόμενης ενέργειας από το σύστημα που ταλαντώνεται (γιατί είναι εκλεκτικό: θέλει την ενέργεια κοντά στην ιδιοσυχνότητά του).

1.2 Περισσότερα θεματάκια

1.2.1 Ενέργειες

Σε εξαναγκασμένη ταλάντωση η μέγιστη ταχύτητα και η μέγιστη επιτάχυνση (επειδή είναι παράγωγοι της απομάκρυνσης $x = A\eta\mu(\omega_\delta t + \phi_0)$) περιέχουν την συχνότητα του διεγέρτη ω_δ και όχι την ιδιοσυχνότητα ω_0 , δηλαδή:

$$v_{max} = \omega_\delta A$$

$$a_{max} = \omega_\delta^2 A$$

Το D όμως είναι εξ' ορισμού: $D = m\omega_0^2$

Συνεπώς για τις ενέργειες έχουμε:

$$K_{max} = \frac{1}{2}m\omega_\delta^2 A^2 \neq \frac{1}{2}m\omega_0^2 A^2 = U_{max}$$

Η ισότητα ισχύει μόνο στον συντονισμό όπου $\omega_\delta = \omega_0$

Αλλιώς μπορεί να ισχύει: $K_{max} > U_{max}$ ή $K_{max} < U_{max}$ αναλόγως αν $\omega_\delta > \omega_0$ ή $\omega_\delta < \omega_0$

Γενικά δεν ισχύει η ΔΕΤ όπως την ξέραμε στις ελεύθερες ταλαντώσεις.

1.2.2 Μέγιστη ταχύτητα

Στην εξαναγκασμένη, όπως και στη φθίνουσα, η ταχύτητα δεν μεγιστοποιείται στη θέση ισορροπίας ($x = 0$), αλλά εκεί που ισχύει:

$$\Sigma F = 0 \Leftrightarrow -Dx - bv + F_{\varepsilon\xi} = 0$$

1.2.3 Εξίσωση διεγέρτη στον συντονισμό

Γενικά στην εξαναγκασμένη κάθε χρονική στιγμή ισχύει:

$$\Sigma F = -Dx - bv + F_{\varepsilon\xi} \Leftrightarrow ma = -Dx - bv + F_{\varepsilon\xi} \quad (1)$$

Και αντικαθιστώντας:

$$-m\omega_\delta^2 A \eta\mu(\omega_\delta t + \phi_0) = -m\omega_0^2 A \eta\mu(\omega_\delta t + \phi_0) - bv + F_{\varepsilon\xi} \quad (2)$$

Στον **συντονισμό** όμως οι δύο όροι της επιτάχυνσης και της απομάχρυνσης είναι ίσοι και διαγράφονται, επομένως μένει:

$$-bv + F_{\varepsilon\xi} = 0 \Leftrightarrow F_{\varepsilon\xi} = bv \text{ ή } F_{\varepsilon\xi} = -F' \text{ (κάθε χρονική στιγμή)}$$

Άρα στον συντονισμό ξέρουμε την εξίσωση της διεγείρουσας δύναμης:

$$F_{\varepsilon\xi} = b\omega_0 A \sigma\upsilon\nu(\omega_0 t + \phi_0) \quad (3)$$

1.2.4 Ρυθμοί ενέργειας

Ο ρυθμός προσφερόμενης ενέργειας είναι η ισχύς της εξωτερικής διεγείρουσας δύναμης

$$\frac{dE_\pi}{dt} = F_{\varepsilon\xi} v$$

Ο ρυθμός απώλειας ενέργειας είναι η ισχύς της δύναμης απόσβεσης (χωρίς το μείον)

$$\frac{dE_{\alpha\pi}}{dt} = F' v = bv^2$$

Οι ρυθμοί αυτοί ΔEN είναι ίσοι κάθε χρονική στιγμή. Απλά σε κάθε περίοδο η συνολική προσφερόμενη ενέργεια ισούται με την συνολική απώλεια της ενέργειας (γι' αυτό το πλάτος μένει σταθερό).

Οι στιγμιαίοι αυτοί ρυθμοί είναι ίσοι κάθε χρονική **μόνο στον συντονισμό**.